
PASTORAL DJECE

Uvod

Austrijski pastoralni susret već po 50. put okuplja brojne angažirane laike, đakone, svećenike i biskupe na razmišljanje o svom radu. Ovaj put od 28. do 30. 12. 1981. bilo ih je više od pet stotina.

Tema je bila: Pastoral djece.

Možda je u naše vrijeme dobro došla ta tema da, nakon stavljanja odraslog u središte pastoralna. – što je sasvim opravdano i ispravno, promislimo i ponovno otkrijemo ne djetinjasti pastoral, nego pronađemo mjesto djece u zajednici, otkrijemo pastoral djece.

Referati

Nije ovdje moguće potanko iznijeti bogatim mislima krcate referate, ali, dok se ne pojave u tisku, dobro je zabilježiti barem koju misao.

Prvi referat imao je **dr. Thomas Nyiri** iz Budimpešte s naslovom: *Dijete kroz antropološko razmišljanje*. „Dijete je čovjek. Ono to ne postaje istom u toku svoga razvoja. Ono nije čovjek u nastajanju, nego čovjek koji je počeo...” Dijete je osoba od početka. Biti osoba ne sastoji se u trenutačnoj uporabi duha, spoznaje ili slobode. Više pretpostavlja one duhovno-osobne čine kao mogućnost. Čovjek je osoba od početka, čim subjektom postaje.

Zato dijete nije dio, vlasništvo oca ili majke. Ne smije se smatrati posjedom, postupati njim kao s predmetom. U taj mentalitet posjedovanja (Fromm) upada se danas olako: novac, sredstva, kuća, djeca – sve se to ima... Roditelji s takvim mentalitetom teško prihvaćaju žrtvu i napor pravog odgoja. Zato mnogi roditelji vole djecu dok su mala i dobra, potrebna pomoći, podložna njihovoj volji...

Bez prihvaćanja djeteta kao osobe, kao tajne, kao drugog – za slobodu stvorenog, tj. u slobodi odgajanog – nije moguće stvoriti zajedništvo (bez kojeg dijete ne može opstati), zajedništvo u kojem bi se razvio odnos JA–TI, atmosfera zaštićenosti, prihvaćenosti, jednostavne prisutnosti...

U drugom referatu **dr. Hans Stary** opisuje situaciju djeteta u Austriji u razdoblju od sedamdesetih do osamdesetih godina. Oko 142.000 djece živi u necjelovitim obiteljima živeći uglavnom s majkom. Svake godine

oko 9.500 djece doživljava proces i dramu roditeljske rastave. Smanjen broj poroda: većina ima jedno ili dvoje djece. Samo svaka peta obitelj u selima a svaka deseta u gradovima ima više od dvoje djece.

Stavovi društvenih sredstava: radija, TV, tiska, saobraćaja, asistencije obiteljima, zaštite majke – svugdje se može pokazati kako opće mnijenje ne ide u korist djece. Jezivo je slušati podatke o fizičkom i duševnom maltretiranju i mučenju djece, o upravo kriminalno krivim odgojnim postupcima.

Ovo me predavanje prenijelo u našu domaću atmosferu, gdje se tako često događaju nehumane scene u porodilištima, u traženju posla (kad žena mora donijeti potvrdu da nije u drugom stanju...), u smanjivanju plaća za vrijeme porodiljskog dopusta...

U trećem referatu **dr. Karlo Woschitz** bavi se temom djeteta u Novom zavjetu – kod sinoptika i posebno kod Ivana i Pavla. Dijete je biće iz kojeg svijetli iskonsko ljudsko ponašanje prihvaćanja, upućenosti na druge i potrebe drugih.

Četvrti se referat bavi psihologijom djeteta o kojoj je govorio **dr. Tobias Brocher** iz SAD. Uz probleme današnjih roditelja i identifikacije djece s njima, pojavljuje se sve više potreba bavljenja s djecom i igre s njima, odgovaranja na postavljena pitanja... Referat suočava situaciju *današnjih* roditelja s tim potrebama – obvezama. Oni su u sebi postali nesigurni, dezorijentirani; vrednote su postavljene u pitanje i odbačene...

Vrlo zanimljive podatke iznosi Tobias o svom istraživanju na temu: djeca i smrt, tvrdeći da se nedovoljno o toj temi govori i da se nedovoljno obrađuje – a to je stvarno dječji problem. Život se može potpuno živjeti tek onda kad se smrt prihvati kao mogućnost...

Referat **dr. Jana Nieuwenhuesa**: *Perspektive prijateljski raspoloženog pastorala djece* uzgibao je atmosferu. Djeca se moraju uzimati ozbiljno. To može činiti zrela zajedni-

aktualnosti

ca i zreli kršćani. A dijete upravo više treba iskustvo negoli samo znanje odnosno poučavanje. Zato u prvom redu pastoral djece znači staviti ih u kontakt s ljudima vjere. Dijete otkriva Božju ljubav u iskustvu ljubavi i pažnje ljudi s kojima živi, u njihovoj „prisutnosti” za njega. Ovo dječje poimanje Boga je veoma antropomorfnog – ali ne može biti u to doba drugačije.

Vrlo je važna atmosfera Crkve, sakupljanja, slavljenja. Danas se često previše govori – a angažiranost je djece u liturgiji čini se bez autentičnosti. Sve im je tako „ozbiljno”, daleko, dosadno. Trebalo bi sve biti kućno, obiteljsko. Znakovi trebaju govoriti, kretnje se događati. Dijete je vrlo sposobno za govor simbola–znakova.

Zato je, osim obiteljske atmosfere, potrebna atmosfera zajednice, jer su ta djeca krštena u vjeru „kućne Crkve” i vjeru zajednice. Svi su rekli „amen” i „da” svom djetetu, i trebaju djecu uzimati kao subjekt, nosioce, staviti ih u „sredinu” zajednice. Zato nije potrebno izdvajati ih – ali niti negirati ih. Govoreći djeci – odrasli razumiju, čineći obratno, negiramo djecu. Znači, riječi i čine tako prepraviti da i djeca mogu sudjelovati. Ne uvijek i svugdje, ali dovoljno.

Rad u grupama

Čak dvadeset različitih tematskih grupa omogućilo je izmjenju iskustava o radu s djecom. Od integracije djece u zajednicu, problematične djece do djece stranih radnika i djece rastavljenih roditelja. Modeli rada s djecom: Biblija i djeca, literatura, ministri, meditacije, odgoj za pokoru, liturgijska slavlja. Napokon, modeli grupa za djecu. Konferencije za obitelji – da bi se i roditelji trajno odgajali.

Liturgija

Osim svakidašnjih jutarnjih svećanih pohvala uz kratku homiliju – bilo bi nepravedno ne spomenuti liturgiju euharistije za veliku i malu djecu, koju je predvodio biskup

Johann Weber iz Graza. Naslov cijelog slavlja: Djeca čine Crkvu svijetlom – radosnom. Doista, procesija sa svijećama, dječja ritmika, pokajnički čin pun simbolike svjetla – tame, služba riječi s homilijom koja je bila razumljiva brojnoj djeci, njihovom zboru, uključenje djece u homiliju, ali i odrasle osobe, darovi za prikazanje, davanje znaka mira, put svjetla od jednog do drugog, pjesma i sviranje djece, sve skupa bijaše jedinstven događaj i ugođaj lijepe, dinamične, radosne dječje – ne djetinjaste – liturgije. Rekoše: da je bila samo ova liturgija, isplatilo bi se doći!

Susreti

U više koreferata iznešena su iskustva pojedinih organizacija na području Austrije, iskustva koja se bave specifično djecom.

Bilo je simpatično slušati mladića (u trapezicama) kako vodi pjevanje u župi, kako doživljava Crkvu, liturgiju... Večer pjesme pokazala je poznatu razinu kulture zborskog i pučkog pjevanja. Ipak, večer koju su priredile sve grupe zajedno kad su se odrasli uključili u grupe sa zadacima koje treba riješiti kroz igru, dala je nama odraslima doživjeti kako treba učiniti napor spustiti se do djeteta, ali, osim što je to potrebno, da je to i vrlo, vrlo lijepo...

Umjesto zaključka

Djeca u našem pastoralu? U našem obiteljskom i društvenom životu? U duhu svakog pojedinca? Dijete – san kvaliteta koje mi odrasli lako napustimo – izgubimo...

Petar Aračić